

КАФЕДРА КАМЕРНОГО СПІВУ

Вокальний ансамбль

Освітній ступінь	магістр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Камерний спів

Курс	1-2
Семестр	1-4

Статус **обов'язкова**

ECTS	6
Годин	180
Індивідуальні години	68
Самостійна робота	112

Семестровий контроль **екзамен/ залік**

Інформація про викладача

ПІБ	Кречко Н.М., заслужена артистка України, доцент кафедри камерного співу НМАУ імені П. І. Чайковського. Кумановська О. Л., викладач кафедри камерного співу НМАУ імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	
e-mail	natali3386@bigmir.net

Анотація навчальної дисципліни

Мета: виховання високопрофесійних, освічених, кваліфікованих камерних співаків, які володіють необхідними практичними навичками як виконавці вокальних ансамблів в умовах художньо-творчої діяльності концертного співака.

Завдання:

- набуття виконавських навичок в роботі з вокальними ансамблями різних стильових напрямлень та жанрових спрямувань.
- вдосконалення фахової співпраці з партнерами, включаючи принципи гнучкості фразування та виразності виконавських штрихів в процесі колективного музикування з розумінням стилістики епохи;
- опрацювання різноманітного репертуару (від малих форм ансамблів до великих (ораторії, кантати) стильових напрямлень від ренесансу до модернізму і інших течій XX-XXI ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- музичні твори в ансамблевому жанрі з різних стилістичних напрямків (бароко, класицизм, романтизм, твори сучасних композиторів);
- класифікації різних видів ансамблю – однорідний, мішаний, кількісний.
- методи тембрального підбору виконавців;
- естетику сценічної поведінки.

вміти:

- досконало володіти вокальною технікою (співацька опора, дихання, резонатори, тощо);
- використовувати вокальну гнучкість голосу для виконання ансамблів різних стилістичних напрямків та різних видів: дует, тріо, квартет;
- поводитися на сцені під час виступу, мати вокально-сценічну культуру виконання;
- виховати в собі розуміння художнього змісту твору, поєднання з елементами акторської майстерності.

На основі засвоєних знань та вмінь студенти повинні **володіти професійними компетенціями:**

- методикою роботи над елементами вокально-ансамблевої техніки, принципами ансамблевого музикування;
- навичками колективного виконавства в різноманітних видах і складах ансамблів: дуетів, тріо, квартетів тощо;
- класичним і сучасним репертуаром різних жанрів та стилів музичних, музично-театральних творів;
- навичками чуття всієї партитури ансамблю, прийомами спільного виконавського рішення при збереженні індивідуальності свого голосу.

Перелік тем

Тема 1.1. Вокальні ансамблі епохи Європейського Ренесансу та Бароко.

Тема 1.2. Вокальні ансамблі епохи Класицизму.

Тема 1.3. Вокальні ансамблі Українського Бароко та Класицизму

Тема 2.1. Вокальні ансамблі епохи Романтизму.

Тема 2.2. Українська музика доби Романтизму.

Тема 2.3. Вокальні ансамблі стилістики Реалізму.

Тема 2.4. Жанрово-стильове різноманіття вокальних ансамблів періоду другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 3.1. Особливості сценічної поведінки вокаліста в ансамблі

Тема 3.2. Вплив жанрового різновиду ансамблю на сценічну поведінку співака.

Тема 3.3. Вплив стилістики твору на манеру поведінки та «сценічної подачі» вокального ансамблю

Тема 4.1. Психологічна специфіка налаштування співака в ансамблі перед концертним виступом.

Тема 4.2. Акторська майстерність, як засіб розкриття художнього змісту музичного твору.

Форми та технології навчання

вербальний: пояснення, коментарі; обговорення;

- *наочний:* показ, демонстрація, ілюстрації;

- *аналітичний:* робота з літературою, аудіо відеоматеріали;

- *проблемний:* визначення і вирішення проблемної ситуації;

- *ігровий:* ігрове моделювання, робота в ансамблі.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного репертуару (вокальний ансамбль), музикознавча та методична література представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях надається для проведення занять, репетицій відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, а також через дію положення воєнного стану, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали завантажуються на GOOGLE DRIVE ifm1.2nmau@gmail.com. Програми модульних контрольних робіт у формі концертного виступу студентів у формі посилання на YOUTUBE надсилаються на офіційні електронні адреси кафедри.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- *вербальний*: співбесіда, контрольний опит, експрес-опитування;
- *аналітичний*: текстовий аналіз самостійної роботи, тести;
- *практичний*: виконання вправ, ансамблеве виконавство.

Підсумковий контроль:

- *вербальний*: колоквіум;
- *практичний*: здача вокальних ансамблів в жанрів камерної музики та частин великої кантатно-ораторіальної форми, або опер композиторів XVII-XVIII сторіччя.

Система оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів

90 – 100 – А – відмінно

Виконання концертної програми напам'ять та згідно вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок в інтерпретацію вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

82 – 89 – В – добре

Виконання концертної програми напам'ять та згідно вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

74 – 81 – С - добре

Виконання концертної програми напам'ять та згідно вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

64 – 73 – D – задовільно

Виконання концертної програми напам'ять але не повним дотриманням вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

60 – 63 – E – задовільно

Виконання концертної програми з використанням партитури та/або не повним дотриманням вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

**35-59-FX-незадовільно
(з можливістю
повторного складання)**

Виконання концертної програми з використанням партитури та/або не повним дотриманням вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, граничних навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

**0-34 – F – незадовільно (з
обов'язковим повторним
вивченням дисципліни)**

Виконання концертної програми з використанням партитури та не дотриманням вимог навчальної програми дисципліни «Вокальний ансамбль», а також вимог до концертної програми. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок інтерпретації вокальних ансамблевих камерних та оперних творів, створення художнього образу.

**Інклюзивне
навчання**

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Алексюк А. М., Аюрзанайн А. А., Підкасистий П. І., Козаков В. А. та ін. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання : навчальний посібник. Київ, 1993.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу: посібник для музичних ВНЗ. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Антонюк В. Г. Виконавські форми сольного співу: до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей: дослідницька праця. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24с.
4. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для музичних ВНЗ / видання третє, доповнене та перероблене. Київ : Видавець Бихун Ю. В., 2017. 218 с.
5. Антонюк В. Г. Cantare con pso fiato в теорії співу М. Гарсії та сучасних дослідженнях // Українське музикознавство. Вип. 37. Київ : 2011. С. 343-356.
6. Антонюк В. Г. Орфоепія у художньому співі: дослідницька праця. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24 с.
7. Антонюк В. Г. Професійна діяльність вокалістів як мотиваційний процес // Мистецтвознавчі записки: зб. Наук. Праць ДАКККіМ. №2 (8). Київ : 2005. С 96-105.
8. Антонюк В. Г. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно – антропологічний аспект: наукове дослідження. КНУКіМ. Київ: Українська ідея, 1999. 24 с.
9. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів: навчальний посібник. Київ : Український Світ, 2002. 439 с.
10. Вишневецька С. В. Методичні принципи формування навичок вокально – ансамблевого виконавства : методичні рекомендації до дисципліни “Вокальний ансамбль” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. Івано-Франківськ : Плай, 2014. 54 с.
11. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001. 272 с.
12. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 1997. 320 с.
13. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : монографія. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 1999. 269 с.
14. Євтушенко Д. Роздуми про голос : нотатки педагога – вокаліста. Київ : Музична Україна, 1979. 90 с.
15. З історії української музичної культури : тематичн. зб. наук. праць. Київ : Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991.
16. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика : навчальний посібник для здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво». 2022. 170 с.
17. Знаменська О. Культура мови у співі. Київ, 1959.
18. Іванов В. Січова співацька школа // Музика. 1992. № 3.
19. Ковалик П. А. Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду Київської хорової школи) : Автореф. дис... канд. мист. Київ, 2002.
20. Колесса Ф. М. Ритміка українських народніх пісень : Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Львів, 1906. Т. 72. С. 44–95.

21. Колодуб І. С. Питання теорії вокального мистецтва. Харків : Промінь, 1995. 119 с.
22. Колодуб І. С. Практичні поради педагога-вокаліста. Київ : Музична Україна, 2010. 54 с.
23. Комісаров О. В. Початкове навчання співу на фонетичній основі української мови: учбов. посібник. Київ : ІСДО, 1995. 88 с.
24. Корній Л. П., Сюта Б. О. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / До 100-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2011. 736 с.
25. Ланіна Т. О. Теоретичні основи вокального ансамблевого виконавства : Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі № 2, 2017.
26. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
27. Лащенко А. П. Музичне виконавство на рубежі століть : Науковий вісник. Вип. 18. Київ, 2001.
28. Ляшенко І. Національне та інтернаціональне в музиці. Київ : Наукова думка, 1991. 269 с.
29. Люш Д. В. Розвиток і охорона співацького голосу: учбов. посібн. Київ : Музична Україна, 1988. 138 с.
30. Мадішева Т. П. Про співвідношення мовної та музичної інтонації у вокальному виконавстві (до питання виконання іншомовної вокальної музики) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.02 «Музичне мистецтво». Київ : Київська державна консерваторія імені П. І. Чайковського, 1994. 143 с.
31. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. Київ : Музична Україна, 1986. 95 с.
32. Маслій К. Виховання голосу співака : навч. Посібник. Рівне : «Ліста», 1996.
33. Микиша М. В. Практичні основи вокального мистецтва: до 100-річчя з дня народження / літ. виклад М. Головаценка. Київ : Музична Україна, 1985. 80 с.
34. Падалка Г. М. Організація самостійної роботи над художньою інтерпретацією музичних творів: Методичні рекомендації. Київ, 1991.
35. Падалко Л. О. Виховання ансамблю в хорі. Київ : Мистецтво, 1969.
36. Пігров К. К. Керування хором. Київ : Державне видавництво Образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1962. 202 с.
37. Старовойтова О. Є. Виконавська інтерпретація: навч. посібник. Луганськ : Альмамагер, 2007.
38. Стасько Г. Є., Шуляр О. Д., Сливоцький М. Ю., та ін. Голос людини та вокальна робота з ним: монографія. Івано-Франківськ, 2010.
39. Стахевич О. Г. Із історії вокально-виконавських стилів : посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 176 с.
40. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю: навч. посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
41. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. Київ, 1998. 160 с.
42. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів: Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.

Додаткова

1. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація «Спів» // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. Київ: Музична Україна, 2004. С. 150–155.
2. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: монографія. Київ : українська ідея, 2001. 144 с.
3. Антонюк В. Г. Видатний педагог – концертмейстер класу камерного співу Зоя Юхимівна Ліхтман // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №1 (42). Київ : 2019. С. 135–145.
4. Антонюк В. Г. Олена Муравйова – професор музично-драматичної школи Миколи Лисенка // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №2 (35). Київ : 2017. С. 87-100.
5. Антонюк В. Г. Педагогічний подвиг Миколи Кондратюка // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №4 (21). Київ : 2013. С. 86-94.
6. Антонюк В. Г. Школа сольного співу // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. Київ : Музична Україна, 2004. С. 435-454.
7. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація «Спів» // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. Київ : Музична Україна, 2004. С. 150-155.
8. Востряков О. А. сучасна практика підготовки оперних співаків у системі «вуз – театр» // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 5: Музичне виконавство. Кн. 4. Київ, 2000. С. 177-183.
9. Гмиря Б. Р. Бесіди про вокал // Борис Гмиря / статті, листи, спогади. Київ : Музична Україна, 1975. С. 68-85
10. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) : посібник. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2022. 94 с.
11. Давидов М. А. Наукові перспективи української вокальної школи. Музикознавчі записки. №2. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2004. С. 7-12.
12. Кречко Н. М. Розвиток вокальної універсальності в рамках проекту «Interkultur». Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» №5, (182) 2018. С. 74-77. (Кречко Н. М., Попова А. Б.)
13. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2010. 288 с.
14. Лісецький С. Й. Наукові статті. Рецензії. Навчально-методичні матеріали. Київ, 2009. 275 с.
15. Ліхтман З. Е. Про роботу в класах камерного співу консерваторії // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського: Зі спадщини майстрів, кн.1. Київ, 2003. С. 127-143.
16. Мистецтвознавчі записки: зб. Наук. праць. Вип.22. Київ : Міленіум, 2012. 357 с.
17. Паторжинський І. С. Важливі питання в комплексному вихованні актора-співака: наук.-метод. Записки. Київ : Мистецтво, 1964. Вип. 3.
18. Пляченко Т. М. Методика роботи з вокальним ансамблем : робоча програма навчальної дисципліни [для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів» першого (бакалаврського) освітнього рівня]. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. 37 с. (нормативний документ).
19. Потебня О. Естетика і поетика слова. Київ, 1964.

20. Стахевич О. Вчення про співацький голос в оперній культурі Італії XVII – сер. XIX ст. Київ, 1993.
21. Третяк Л. Підготовка співаків хору // Музика. 1973. № 6.

Допоміжна

Клавіри / партитури опер Г. Персела.

Клавіри / партитури опер К. Монтеверді

Клавіри / партитури опер та ораторій Г. Ф. Генделя

Клавіри / партитури опер Х. В. Глюка

Клавіри / партитури кантат та ораторій Й. С. Баха

Клавіри / партитури творів кантатно-ораторіального жанру А. Вівальді

Клавіри / партитури опер Д. Бортнянського

Клавіри / партитури опер В. А. Моцарта